

Βρυξέλλες, 25 Ιανουαρίου 2023
(OR. en)

5692/23

ENV 63
AGRI 29
FIN 82
PESTICIDE 5
PHYTOSAN 3
RECH 30
EDUC 31
JEUN 22
CONSOM 15
FORETS 4
RELEX 87

ΔΙΑΒΙΒΑΣΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας:	Για τη Γενική Γραμματέα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η κα Martine DEPREZ, Διευθύντρια
Ημερομηνία Παραλαβής:	24 Ιανουαρίου 2023
Αποδέκτης:	κα Thérèse BLANCHET, Γενική Γραμματέας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αριθ. εγγρ. Επιτρ.:	COM(2023) 35 final
Θέμα:	ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ Αναθεώρηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικοινωνιαστές - Μια νέα συμφωνία για τους επικοινωνιαστές

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το έγγραφο - COM(2023) 35 final.

σνημμ.: COM(2023) 35 final

Βρυξέλλες, 24.1.2023
COM(2023) 35 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Αναθεώρηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικοινωνιαστές

Μια νέα συμφωνία για τους επικοινωνιαστές

{SWD(2023) 18 final}

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η μείωση των άγριων επικονιαστών και οι συνέπειές της στην επισιτιστική ασφάλεια, την ανθρώπινη υγεία, την ποιότητα ζωής και τη λειτουργία του οικοσυστήματος προκαλούν έντονη ανησυχία σε ολόκληρη την κοινωνία. Έχουν επίσης οδηγήσει σε εκκλήσεις, ιδίως από επιστήμονες και την κοινωνία των πολιτών, για ανάληψη αποφασιστικής δράσης ώστε να αντιμετωπιστούν τα αίτια της μείωσης. Πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών «Σώστε τις μέλισσες και τους αγρότες»¹, με την οποία ζητείται η μετάβαση σε μια γεωργία φιλική για τις μέλισσες και η οποία παρουσιάστηκε επιτυχώς στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή τον Οκτώβριο του 2022, αφού συγκέντρωσε πάνω από ένα εκατομμύριο δηλώσεις υποστήριξης από πολίτες της ΕΕ.

Περίπου τέσσερα στα πέντε είδη καλλιεργούμενων και άγριων ανθοφόρων φυτικών ειδών στην Ευρώπη εξαρτώνται, τουλάχιστον έως έναν βαθμό, από τη ζωική επικονίαση που πραγματοποιείται από χιλιάδες είδη εντόμων. Αυτή η υπηρεσία αποφέρει απτά οφέλη στην οικονομία: η συνεισφορά της στη γεωργική παραγωγή της ΕΕ εκτιμάται σε τουλάχιστον 5 δισ. EUR ετησίως². Τα περισσότερα από τα ουσιαστικά οφέλη που παρέχουν οι επικονιαστές δεν έχουν ακόμη αποτιμηθεί ποσοτικά, όπως η συμβολή τους στη διατροφική ασφάλεια και την υγεία ή στη διατήρηση της υγείας και της ανθεκτικότητας των οικοσυστημάτων μέσω της επικονίασης άγριων φυτών.

Ωστόσο, η Ευρώπη και ο κόσμος³ αντιμετωπίζουν πολύ μεγάλη πτώση του αριθμού των άγριων επικονιαστών. Σύμφωνα με τον ευρωπαϊκό κόκκινο κατάλογο⁴, ο πληθυσμός περίπου ενός στα τρία είδη μελισσών, πεταλούδων και συρφιδών μειώνεται. Επιπλέον, ένα στα δέκα είδη μελισσών και πεταλούδων και ένα στα τρία είδη συρφιδών απειλούνται με εξαφάνιση. Παρόλο που τα στοιχεία αυτά κρούουν ήδη τον κώδωνα του κινδύνου, η πλήρης εικόνα δεν είναι ακόμη γνωστή. Η καλύτερη κατανόηση της κατάστασης των επικονιαστών θα μπορούσε να αποκαλύψει μια ακόμη πιο ανησυχητική εικόνα⁵.

Η μείωση των επικονιαστών αποτελεί απειλή τόσο για την ανθρώπινη ευημερία όσο και για τη φύση. Η απώλεια των επικονιαστών υπονομεύει τη μακροπρόθεσμη παραγωγικότητα της γεωργίας και επιδεινώνει ακόμη περισσότερο μια τάση που επηρεάζεται και από άλλους

¹ https://europa.eu/citizens-initiative/initiatives/details/2019/000016_el. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα απαντήσει στην εν λόγω Ευρωπαϊκή Πρωτοβουλία Πολιτών με ειδική ανακοίνωση το 2023.

² Vysna, V., Maes, J., Petersen, J.E., La Notte, A., Vallecillo, S., Aizpurua, N., Ivits, E., Teller, A., Accounting for ecosystems and their services in the European Union (INCA) [Καταμέτρηση των οικοσυστημάτων και των υπηρεσιών τους στην Ευρωπαϊκή Ένωση (INCA)]. Τελική έκθεση από τη φάση II του έργου INCA με στόχο την ανάπτυξη πιλοτικού συστήματος για ένα ολοκληρωμένο σύστημα λογαριασμών οικοσυστήματος για την ΕΕ. Στατιστική έκθεση. Υπηρεσία Εκδόσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, Λουξεμβούργο, 2021.

³ [IPBES \(2016\). Assessment report by the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on pollinators, pollination and food production](#) (Έκθεση αξιολόγησης της διακυβερνητικής πλατφόρμας επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων σχετικά με τους επικονιαστές, την επικονίαση και την παραγωγή τροφίμων).

⁴ <https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>.

⁵ [Commission Staff Working Document accompanying the EU Pollinators Initiative](#) (Έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές) [SWD(2018) 302], σ. 3.

παράγοντες, ιδίως από την τρέχουσα γεωπολιτική κατάσταση με τον επιθετικό πόλεμο της Ρωσίας κατά της Ουκρανίας.

Για την αντιμετώπιση της κρίσης στον τομέα της βιοποικιλότητας έγιναν προσπάθειες σε παγκόσμιο επίπεδο από τη 15η Διάσκεψη των συμβαλλόμενων μερών της Σύμβασης των ΗΕ για τη βιολογική ποικιλότητα (COP15) τον Δεκέμβριο του 2022. Οι παγκόσμιες αυτές προσπάθειες πρέπει να συνοδεύονται από φιλόδοξα μέτρα για την προστασία και την αποκατάσταση της βιοποικιλότητας σε επίπεδο ΕΕ, αναπόσπαστο μέρος της οποίας αποτελούν οι επικονιαστές.

Το 2018 η Επιτροπή εξέδωσε το πρώτο πλαίσιο της ΕΕ για την αντιμετώπιση της μείωσης των άγριων επικονιαστών —την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές⁶. Η εν λόγω πρωτοβουλία έθεσε μακροπρόθεσμους στόχους για το 2030 και καθόρισε ένα ολοκληρωμένο σύνολο δράσεων προς υλοποίηση σε βραχυπρόθεσμο έως μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Έλαβε ισχυρή υποστήριξη από όλες τις ομάδες ενδιαφερόμενων μερών και προκάλεσε σε μεγάλο βαθμό το ενδιαφέρον του κοινού. Η Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία έδωσε σημαντική ώθηση στους στόχους της πρωτοβουλίας.

Στη στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030⁷ τέθηκε η γενική φιλοδοξία να αντιστραφεί η μείωση του αριθμού και της πολυμορφίας των επικονιαστών έως το 2030 στο πλαίσιο μιας σειράς δεσμεύσεων και στόχων για την αποκατάσταση της φύσης στην ΕΕ. Η στρατηγική θέσπισε επίσης την πλατφόρμα της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα, στο πλαίσιο της οποίας συστάθηκε ομάδα εργασίας για τους επικονιαστές, ως κύρια πλατφόρμα διακυβέρνησης σχετικά με την πρωτοβουλία για τους επικονιαστές. Άλλες πρωτοβουλίες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, όπως η στρατηγική «Από το αγρόκτημα στο πιάτο», το σχέδιο δράσης για μηδενική ρύπανση, η δασική στρατηγική και η στρατηγική για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή⁸, συμβάλλουν στην αντιμετώπιση των απειλών για τους επικονιαστές.

Η παρούσα ανακοίνωση, στην οποία αναλύεται το αναθεωρημένο πλαίσιο δράσης σχετικά με την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές, βασίζεται σε διεξοδικές διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη και παρατηρήσεις θεσμικού χαρακτήρα⁹ από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, την Επιτροπή των Περιφερειών και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο. Καθορίζει τις δράσεις που πρέπει να αναληφθούν από την ΕΕ και τα κράτη μέλη της για να αντιστραφεί η μείωση των επικονιαστών έως το 2030.

Η αναθεώρηση δίνει συνέχεια στην επανεξέταση της προόδου προς την υλοποίηση της πρωτοβουλίας για τους επικονιαστές, την οποία ανέλαβε η Επιτροπή το 2021¹⁰. Από την επανεξέταση προέκυψε ότι, μολονότι η πρωτοβουλία παραμένει ένα έγκυρο εργαλείο πολιτικής, υπάρχουν ακόμα σημαντικές προκλήσεις που πρέπει να αντιμετωπιστούν για την ανάσχεση και την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών. Ειδικότερα, πρέπει να ληφθούν περαιτέρω μέτρα για την αποτελεσματική αντιμετώπιση των παραγόντων που προκαλούν τη μείωση, με

⁶ [Πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές](#) [COM(2018) 395].

⁷ [Στρατηγική της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030](#) [COM(2020) 380].

⁸ https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/el/ip_21_6687

⁹ https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/pollinators/policy_en.htm

¹⁰ [Έκθεση σχετικά με την πρόοδο προς την υλοποίηση της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές](#) [COM(2021) 261 final].

στήριξη από ισχυρούς μηχανισμούς παρακολούθησης και διακυβέρνησης. Στην επανεξέταση ζητήθηκε η αναθεώρηση της πρωτοβουλίας προκειμένου να επιτευχθούν οι μακροπρόθεσμοι στόχοι της.

Η αναθεώρηση δίνει επίσης συνέχεια στην ειδική έκθεση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου¹¹ σχετικά με τις δράσεις της ΕΕ για την προστασία των άγριων επικονιαστών. Στην εν λόγω έκθεση διαπιστώθηκαν ελλείψεις στις βασικές ενωσιακές πολιτικές όσον αφορά την αντιμετώπιση των κύριων απειλών για τους άγριους επικονιαστές και συστήθηκε στην Επιτροπή να αξιολογήσει την ανάγκη συμπερίληψης ειδικών μέτρων για την αντιμετώπιση απειλών που δεν καλύπτονται επί του παρόντος από την πρωτοβουλία για τους επικονιαστές. Επισημαίνεται επίσης η ανάγκη να ενσωματωθούν καλύτερα οι δράσεις που αποσκοπούν στην προστασία των άγριων επικονιαστών στην πολιτική της ΕΕ για τη διατήρηση της βιοποικιλότητας και στην πολιτική για τη γεωργία, καθώς και η ανάγκη για μεγαλύτερη προστασία των άγριων επικονιαστών από τα φυτοφάρμακα.

Τον Ιούνιο του 2022 η Επιτροπή υπέβαλε πρόταση νομοθετήματος για την αποκατάσταση της φύσης¹², με στόχο να ενσωματωθεί στο δίκαιο η φιλοδοξία της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα: η πρόταση περιλαμβάνει νομικά δεσμευτικό στόχο σύμφωνα με τον οποίο τα κράτη μέλη της ΕΕ πρέπει να αναστρέψουν τη μείωση των πληθυσμών επικονιαστών έως το 2030 και στη συνέχεια να διατηρήσουν αυξητική τάση. Το νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης συμβαδίζει με την παρούσα αναθεωρημένη πρωτοβουλία για τους επικονιαστές: η πρόταση νομοθετικής πράξης παρέχει στα κράτη μέλη την ευελιξία να αποφασίζουν, στο πλαίσιο των εθνικών τους σχεδίων αποκατάστασης, τα πλέον αποτελεσματικά μέτρα για την επίτευξη του στόχου. Οι δράσεις της παρούσας αναθεωρημένης πρωτοβουλίας, οι οποίες περιλαμβάνουν ευρύ φάσμα πολιτικών της ΕΕ, αποσκοπούν στη στήριξη και τη συμπλήρωση των εθνικών μέτρων αποκατάστασης που απαιτούνται βάσει του προτεινόμενου νομοθετήματος για την αποκατάσταση της φύσης.

2. ΔΡΑΣΗ ΤΗΣ ΕΕ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΤΙΣΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ

Στο πλαίσιο της αναθεωρημένης πρωτοβουλίας για τους επικονιαστές καθορίζονται στόχοι για το 2030 και σχετικές δράσεις με βάση τρεις προτεραιότητες:

I: Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της

II: Βελτίωση της διατήρησης των επικονιαστών και αντιμετώπιση των αιτίων της μείωσής τους

III: Κινητοποίηση της κοινωνίας και προώθηση του στρατηγικού σχεδιασμού και της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα

Στα επόμενα κεφάλαια αναπτύσσονται οι προτεραιότητες αυτές και οι σχετικές δράσεις. Ο πίνακας του παραρτήματος περιλαμβάνει όλες τις δράσεις.

¹¹ [Ειδική έκθεση 15/2020 του ΕΕΣ](#).

¹² [Πρόταση κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αποκατάσταση της φύσης](#) [COM(2022) 304].

2.1. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ I: Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη μείωση των πληθυσμών των επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της

Η δράση για την παροχή βοήθειας στους επικονιαστές πρέπει να υποστηρίζεται από αξιόπιστα επιστημονικά στοιχεία. Από το 2018 έχει σημειωθεί σημαντική πρόοδος όσον αφορά τη συγκέντρωση αξιοποιήσιμων γνώσεων για τη διατήρηση των επικονιαστών, ωστόσο εξακολουθούν να υπάρχουν σημαντικά κενά γνώσης. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη δημιουργία ισχυρού συστήματος παρακολούθησης των επικονιαστών σε ολόκληρη την ΕΕ, τη διενέργεια κρίσιμων αξιολογήσεων και χωρικών αναλύσεων και την προώθηση στοχευμένων δραστηριοτήτων έρευνας και καινοτομίας.

Δημιουργία ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης

Για την εφαρμογή αποτελεσματικών μέτρων για τη διατήρηση και την αποκατάσταση των πληθυσμών των επικονιαστών, είναι αναγκαίο να χαρτογραφηθεί η κατανομή, η κατάσταση και οι τάσεις που παρουσιάζουν με επαρκώς ακριβείς χωρικές και χρονικές λεπτομέρειες. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται σύστημα παρακολούθησης σε ολόκληρη την ΕΕ το οποίο θα παρέχει τακτικές και συχνές πληροφορίες για μεγάλο χρονικό διάστημα. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη επεξεργάζονται τη μεθοδολογία παρακολούθησης, με βάση τις τεχνικές επιλογές για ένα ενωσιακό σύστημα παρακολούθησης των επικονιαστών (EU-PoMS)¹³. Για την ενδεδειγμένη μέτρηση των τάσεων όσον αφορά την αφθονία και την πολυμορφία των επικονιαστών και για την αξιόπιστη αξιολόγηση της προόδου που έχει σημειωθεί όσον αφορά την αντιστροφή της μείωσής τους, η παρακολούθηση θα πρέπει να διενεργείται σε επαρκή αριθμό τοποθεσιών. Σύμφωνα με το προτεινόμενο νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης, θα πρέπει να απαιτηθεί από τα κράτη μέλη να παρακολουθούν τα είδη επικονιαστών σε ετήσια βάση σύμφωνα με τυποποιημένη μεθοδολογία.

Επιπλέον, θα πρέπει επίσης να παρακολουθούνται οι κύριες απειλές για τη μείωση των επικονιαστών. Η πρωτοβουλία για την ευρωπαϊκή παρακολούθηση της βιοποικιλότητας στα γεωργικά τοπία (European Monitoring of Biodiversity in Agricultural Landscapes — EMBAL¹⁴), στο πλαίσιο της οποίας συλλέγονται πληροφορίες σχετικά με τους οικοτόπους επικονιαστών σε γεωργικά τοπία, και το έργο Insignia¹⁵, το οποίο χρησιμοποιεί τις μέλισσες ως βιοδείκτη με σκοπό την παρακολούθηση των φυτοφαρμάκων και άλλων ρύπων, προσφέρουν αποτελεσματικούς τρόπους για την κάλυψη των ελλείψεων πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση των οικοτόπων επικονιαστών και τη ρύπανση του περιβάλλοντος. Για τις εν λόγω διαδικασίες απαιτείται συστηματική εφαρμογή μακροπρόθεσμα. Η θέσπιση ολοκληρωμένου πλαισίου για την παρακολούθηση της μείωσης των επικονιαστών, των αιτίων και των συνεπειών της, σύμφωνα με το μοντέλο παρέμβασης DPSIR (κινητήριες δυνάμεις, πιέσεις, κατάσταση, επιπτώσεις και αποκρίσεις), θα παράσχει τη δυνατότητα παρακολούθησης των εκροών και των αποτελεσμάτων των σχετικών δράσεων πολιτικής.

Στήριξη της έρευνας και της αξιολόγησης

¹³ <https://publications.jrc.ec.europa.eu/repository/handle/JRC122225>

¹⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pagelid=25560696>

¹⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pagelid=36702461>

Οι δραστηριότητες έρευνας και καινοτομίας θα εξακολουθήσουν να είναι απαραίτητες για την παραγωγή αξιοποιήσιμων γνώσεων βάσει συστηματικά συλλεγόμενων δεδομένων και πληροφοριών, με τη στήριξη του προγράμματος-πλακίου της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» καθώς και των εθνικών ερευνητικών προσπαθειών. Πρέπει να κατανοήσουμε καλύτερα την ταξινομική και λειτουργική πολυμορφία των κοινοτήτων των επικονιαστών, την κατανομή τους, καθώς και τις απειλές για τους επικονιαστές και τις μεταξύ τους αλληλεπιδράσεις. Το τελευταίο ισχύει ιδίως για τις λιγότερο κατανοητές απειλές για τους επικονιαστές (βλ. προτεραιότητα II).

Για να καταστεί δυνατή η λήψη στοχευμένων μέτρων διατήρησης και αποκατάστασης, θα είναι επίσης αναγκαίο να αναπτυχθούν περαιτέρω εργαλεία αξιολόγησης, όπως η αξιολόγηση κόκκινου καταλόγου και η χαρτογράφηση βασικών περιοχών επικονιαστών σε επίπεδο ΕΕ.

Προώθηση της ανάπτυξης ικανοτήτων και της ανταλλαγής γνώσεων

Η παρακολούθηση και η έρευνα απορροφούν πολλούς πόρους και οι οικονομικοί και ανθρωπίνοι πόροι θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με οικονομικά αποδοτικό τρόπο. Στην επίτευξη του στόχου αυτού μπορούν να συμβάλουν η στρατηγική ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών, εργαλείων παρακολούθησης και εμπειρογνώσις. Ειδικότερα, θα είναι σημαντικό να αυξηθεί η ικανότητα τόσο των επαγγελματιών ερευνητών όσο και της επιστήμης των πολιτών να αναλαμβάνουν ταξινομικό έργο, μέσω της παροχής ευκαιριών εργασίας, εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Τα υφιστάμενα διαδικτυακά εργαλεία, όπως η κυψέλη πληροφοριών της ΕΕ για τους επικονιαστές και το σύστημα πληροφοριών για τη βιοποικιλότητα στην Ευρώπη (BISE), θα πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως για την ανταλλαγή των αποτελεσμάτων της παρακολούθησης και των γνώσεων που παράγονται μέσω της έρευνας και της καινοτομίας. Για τον σκοπό αυτό απαιτείται δέσμευση τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο, με τη στήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος. Η ανταλλαγή γνώσεων, σε συνδυασμό με την ανοικτή πρόσβαση σε δεδομένα, θα αυξήσει την αποτελεσματικότητα των δημόσιων επενδύσεων και θα διασφαλίσει τη διαφάνεια των διαδικασιών επιστήμης-πολιτικής και της λήψης αποφάσεων.

2.2. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ II: Βελτίωση της διατήρησης των επικονιαστών και αντιμετώπιση των αιτίων της μείωσής τους

Οι μείζονες απειλές για τους άγριους επικονιαστές περιλαμβάνουν την αλλαγή χρήσης γης (συμπεριλαμβανομένης της αστικοποίησης), τις πρακτικές εντατικής γεωργικής διαχείρισης (συμπεριλαμβανομένης της χρήσης φυτοφαρμάκων), τη ρύπανση του περιβάλλοντος (συμπεριλαμβανομένης της φωτορύπανσης), τα χωροκατακτητικά ξένα είδη και την κλιματική αλλαγή. Ενδέχεται να προκύψουν και άλλες απειλές, οι οποίες θα ασκήσουν ακόμη περισσότερη πίεση στους επικονιαστές. Ορισμένες απειλές, όπως η εντατική γεωργία και η χρήση φυτοφαρμάκων, είναι περισσότερο κατανοητές από άλλες. Τα κατάλληλα μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεών τους είναι γνωστά. Η ταχεία αύξηση της εφαρμογής αυτών των μέτρων αποτελεί επείγουσα ανάγκη.

Για άλλες απειλές, όπως η ρύπανση από χημικά προϊόντα, ατμοσφαιρικούς ρύπους και βαρέα μέταλλα, οι γνώσεις δεν επαρκούν για την εκτίμηση της έκτασης και της κατανομής των επιπτώσεών τους στους επικονιαστές ή για τον σχεδιασμό κατάλληλης στρατηγικής παρέμβασης. Εν προκειμένω, απαιτούνται περαιτέρω δραστηριότητες παρακολούθησης, έρευνας

και καινοτομίας, ώστε να καταστεί δυνατή η αντιμετώπιση της μείωσης των επικονιαστών με επιστημονικά τεκμηριωμένο τρόπο.

Βελτίωση της διατήρησης των ειδών και των οικοτόπων επικονιαστών

Οι πληθυσμοί των επικονιαστών υφίστανται πιέσεις σε διάφορα τοπία και από διάφορες χρήσεις γης, μεταξύ των οποίων υπάρχει αλληλεπίδραση, γεγονός που εντείνει τις επιβλαβείς επιπτώσεις. Ως εκ τούτου, οι δράσεις για τον μετριασμό των εν λόγω επιπτώσεων δεν θα πρέπει να αναλαμβάνονται μεμονωμένα, αλλά χρειάζεται συντονισμός σε όλους τους τομείς και αποτελεσματικός σχεδιασμός, ώστε να διασφαλιστούν η συνοχή, οι συνέργειες και η οικονομική αποδοτικότητα.

Οι προστατευόμενες περιοχές και η κατάλληλη διαχείριση της γης αποτελούν τη βάση για τη διατήρηση της μεγάλης ποικιλίας ειδών επικονιαστών. Με βάση τα ανωτέρω, θα πρέπει να αναπτυχθούν στρατηγικά σχεδιασμένες δραστηριότητες αποκατάστασης, ώστε να εξασφαλιστεί επαρκής αριθμός περιοχών με καλά συνδεδεμένους και υψηλής ποιότητας οικοτόπους επικονιαστών. Τα σχέδια διατήρησης ειδών¹⁶ αποτελούν βασικό εργαλείο για τον συντονισμό μιας τέτοιας στρατηγικής προσέγγισης, ιδίως για τα πλέον απειλούμενα είδη. Παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την κατάσταση, την οικολογία, τις απειλές και τα τρέχοντα μέτρα για τη διατήρηση κάθε είδους και παραθέτουν τις βασικές δράσεις που απαιτούνται για τη βελτίωση της κατάστασης διατήρησής τους σε ολόκληρη την περιοχή κατανομής τους εντός της ΕΕ. Η Επιτροπή καταρτίζει επί του παρόντος τρία σχέδια διατήρησης για ορισμένες ομάδες απειλούμενων ειδών επικονιαστών. Δύο σχέδια θα καλύπτουν γεωργικά και δασικά τοπία σε ολόκληρη την ΕΕ και το τρίτο θα καλύπτει μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή, τις Κανάριες Νήσους. Μόλις οριστικοποιηθούν, θα πρέπει να διασφαλιστεί η ευρεία υιοθέτηση και υλοποίησή τους, με στήριξη από διάφορες πηγές χρηματοδότησης, συμπεριλαμβανομένου του προγράμματος LIFE.

Η διατήρηση των επικονιαστών θα πρέπει να ενσωματωθεί με τον δέοντα τρόπο στη διαχείριση των προστατευόμενων περιοχών, ιδίως του δικτύου Natura 2000. Πολλοί τύποι οικοτόπων που προστατεύονται από την οδηγία για τους οικοτόπους είναι απαραίτητοι για τους επικονιαστές. Η προσθήκη των επικονιαστών στα χαρακτηριστικά είδη για την παρακολούθηση και την αξιολόγηση της κατάστασης διατήρησης των εν λόγω οικοτόπων θα συμβάλει στην ενσωμάτωση της διατήρησης των επικονιαστών στα σχέδια διαχείρισης του δικτύου Natura 2000.

Η ανάπτυξη της παρακολούθησης των επικονιαστών θα συμβάλει στην καλύτερη χαρτογράφηση σπάνιων και απειλούμενων ειδών επικονιαστών. Οι πληροφορίες αυτές θα πρέπει να χρησιμοποιηθούν για τη βελτιστοποίηση των προσπαθειών διατήρησης και αποκατάστασης, καθώς και για τον χαρακτηρισμό νέων προστατευόμενων περιοχών, στο πλαίσιο του στόχου της ΕΕ να αυξηθούν οι προστατευόμενες περιοχές στο 30 % έως το 2030 βάσει της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.

Η χρήση της γης και οι αλλαγές χρήσης γης, όπως η εντατικοποίηση της γεωργίας και της δασοκομίας, η αστικοποίηση και η ανάπτυξη υποδομών, μπορούν να επηρεάσουν αρνητικά τους επικονιαστές, μειώνοντας τη διαθεσιμότητα οικοτόπων επικονιαστών και αυξάνοντας τον

¹⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Action+plans>

κατακερματισμό τους. Απαιτείται ολοκληρωμένη προσέγγιση σε όλα τα φυσικά και πολιτιστικά τοπία για την αντιμετώπιση του κατακερματισμού των οικοτόπων. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί μέσω ενός στρατηγικά σχεδιασμένου δικτύου διαδρομών μεταξύ οικοτόπων οι οποίες σχηματίζουν από κοινού μια συνδεδεμένη υποδομή που εκτείνεται σε ολόκληρο το τοπίο, διασχίζοντας βιογεωγραφικές και διοικητικές περιοχές. Τέτοιοι οικολογικοί διάδρομοι για τους επικονιαστές —οι οποίοι προτείνουμε να ονομαστούν «Buzz Lines»— θα δώσουν τη δυνατότητα στα είδη να μετακινούνται για να αναζητήσουν τροφή, καταφύγιο και τόπους να φωλιάσουν και να αναπαραχθούν. Επιπλέον, οι διάδρομοι αυτοί θα λειτουργήσουν ως μεταναστευτικές οδοί για τα είδη που επηρεάζονται από την κλιματική αλλαγή και, ως εκ τούτου, θα στηρίξουν τις προσπάθειες προσαρμογής. Για την επιτυχή υλοποίηση του δικτύου Buzz Lines, οι διαδικασίες χωροταξικού σχεδιασμού σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης έχουν ζωτική σημασία.

Οι δράσεις για τους επικονιαστές σε διάφορα τοπία θα πρέπει επίσης να λάβουν περαιτέρω στήριξη με κονδύλια της ΕΕ, ιδίως μέσω της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) της ΕΕ, των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής και του προγράμματος LIFE. Στο πλαίσιο αυτό, τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να υποστηρίζουν θερμά και να διευκολύνουν τη διασυνοριακή συνεργασία.

Αποκατάσταση οικοτόπων επικονιαστών σε γεωργικά τοπία

Στις γνωστές πιέσεις περιλαμβάνονται ορισμένες πρακτικές γεωργικής διαχείρισης, όπως η μονοκαλλιέργεια, η υψηλή χρήση φυτοφαρμάκων και η εντατική άροση, η εντατική βόσκηση ή χορτοκοπή και, όπου συμβαίνει, η υπερλίπανση των λειμώνων¹⁷, οι οποίες έχουν ως αποτέλεσμα τη μείωση των επικονιαστών στα γεωργικά τοπία. Η ευρύτερη υιοθέτηση γεωπονικών τεχνικών φιλικών προς τους επικονιαστές, ιδίως της αγροοικολογίας, είναι πολύ σημαντική για την αντιστροφή αυτής της τάσης.

Η ΚΓΠ είναι ένα από τα κύρια μέσα για τη στήριξη μιας τέτοιας μετάβασης, μέσω μέτρων όπως η βιολογική γεωργία, η διατήρηση και η ανάπτυξη χαρακτηριστικών του τοπίου, η γεωργοδοσσοκομία, η μειωμένη χρήση χημικών προϊόντων και η προστασία φυτών φιλικών προς τους επικονιαστές σε βοσκοτόπους και ζώνες ανάσχεσης. Κατά την περίοδο 2023-2027, η ΚΓΠ θα διέπεται από μια νέα πράσινη αρχιτεκτονική, με ενισχυμένες βασικές απαιτήσεις και νέα οικολογικά προγράμματα στο πλαίσιο του πυλώνα I, σε συνδυασμό με μέτρα στο πλαίσιο του πυλώνα II, όπως οι δεσμεύσεις για τη διαχείριση της γεωργίας, του περιβάλλοντος και του κλίματος. Οι επωφελείς για τους επικονιαστές παρεμβάσεις σε γεωργικά τοπία θα πρέπει να σχεδιάζονται με στρατηγικό και συντονισμένο τρόπο, με βάση τις ανάγκες που προσδιορίζονται σε τοπικό επίπεδο. Τα φιλικά προς τους επικονιαστές τοπία χαρακτηρίζονται από βιοποικιλότητα, είναι πλούσια σε χαρακτηριστικά τοπίου και προσφέρουν επαρκή αριθμό καλά συνδεδεμένων οικοτόπων υψηλής ποιότητας¹⁸.

¹⁷ [Commission Staff Working Document accompanying the EU Pollinators Initiative](#) (Εγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την πρωτοβουλία της ΕΕ για τους επικονιαστές) [SWD(2018) 302 final].

¹⁸ [IPBES \(2016\). Assessment report by the Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services on pollinators, pollination and food production](#) (Εκθεση αξιολόγησης της διακυβερνητικής πλατφόρμας επιστήμης-πολιτικής για τη βιοποικιλότητα και τις υπηρεσίες οικοσυστημάτων σχετικά με τους επικονιαστές, την επικονίαση και την παραγωγή τροφίμων).

Στο πλαίσιο της ΚΓΠ, τα κράτη μέλη μπορούν να σχεδιάζουν στρατηγικές παρεμβάσεις που συμβάλλουν στην επίτευξη των ειδικών οικονομικών, περιβαλλοντικών και κοινωνικών στόχων. Για παράδειγμα, τα συστήματα ενισχύσεων με βάση τα αποτελέσματα μπορούν να αυξήσουν την αποτελεσματικότητα της προσέγγισης και να προσφέρουν μεγαλύτερη ευελιξία και κίνητρα στους γεωργούς για την εφαρμογή φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών. Επιπλέον, τα κράτη μέλη ενθαρρύνονται να μετριάσουν τις πιέσεις σε επίπεδο τοπίου μέσω συλλογικών συστημάτων, τα οποία παρέχουν κίνητρα για τη συνεργασία μεταξύ γεωργών κατά τη συλλογική υλοποίηση των γεωργοπεριβαλλοντικών και κλιματικών δεσμεύσεων.

Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ που αναπτύσσονται από τα κράτη μέλη¹⁹ περιλαμβάνουν διάφορες δράσεις με πολλές δυνατότητες όσον αφορά την προστασία των επικονιαστών. Για παράδειγμα, διάφορα σχέδια αποσκοπούν στη δημιουργία περιοχών παροχής τροφής για άγριους επικονιαστές, όπως ζώνες ανθέων, στην καλλιέργεια ετήσιων μελιφόρων φυτών ή σε άλλα κατάλληλα χαρακτηριστικά του τοπίου. Άλλες δεσμεύσεις αφορούν τον καθορισμό μη παραγωγικών εκτάσεων σε αρόσιμη γη προκειμένου να βελτιωθεί, μεταξύ άλλων, η κατάσταση των επικονιαστών και να αυξηθεί η προσφορά τροφής για τα έντομα επικονίασης. Τα σχέδια ενδέχεται επίσης να αποσκοπούν στην αντικατάσταση των χημικών φυτοπροστατευτικών προϊόντων με βιολογικές μεθόδους καταπολέμησης των επιβλαβών οργανισμών, συμβάλλοντας σημαντικά στην προστασία των επικονιαστών.

Οι κίνδυνοι που ενέχουν τα αγροχημικά προϊόντα (ιδίως τα φυτοφάρμακα και τα υψηλά φορτία θρεπτικών ουσιών) πρέπει επίσης να μετριάστούν σε σημαντικό βαθμό. Για τον σκοπό αυτό απαιτούνται κοινή προσπάθεια και συνεργασία μεταξύ των δημόσιων αρχών και των γεωργών. Οι σύμβουλοι γεωργικών εκμεταλλεύσεων που είναι καλά καταρτισμένοι όσον αφορά τη βιοποικιλότητα και τη διατήρηση των επικονιαστών, καθώς και οι δραστηριότητες επίδειξης και επικοινωνίας, αποτελούν βασικούς παράγοντες για τη διευκόλυνση της αποτελεσματικότερης υιοθέτησης στοχευμένων μέτρων. Μόλις καταστούν διαθέσιμοι, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται αξιόπιστοι δείκτες με βάση τη μεθοδολογία παρακολούθησης των επικονιαστών σε ολόκληρη την ΕΕ (βλ. προτεραιότητα I) για την αξιολόγηση του αντίκτυπου των παρεμβάσεων. Στο πλαίσιο της ΚΓΠ, για τη στήριξη της ανάπτυξης του συστήματος παρακολούθησης των επικονιαστών (EU-PoMS) μπορεί να χρησιμοποιηθεί, μεταξύ άλλων πηγών χρηματοδότησης, η τεχνική βοήθεια με πρωτοβουλία των κρατών μελών.

Μετριασμός των επιπτώσεων για τους επικονιαστές από τη χρήση φυτοφαρμάκων

Τα φυτοφάρμακα εξακολουθούν να αποτελούν σημαντικό παράγοντα μείωσης των επικονιαστών και ο αντίκτυπός τους πρέπει να μετριάσει με στοχευμένες πολιτικές και πρακτικές. Στο πλαίσιο της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο» και της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα της ΕΕ, η Επιτροπή δεσμεύτηκε να μειώσει τον κίνδυνο από τα φυτοφάρμακα και τη χρήση τους, καθώς και τη χρήση των πιο επικίνδυνων φυτοφαρμάκων κατά 50 % έως το 2030. Επιδίωξη είναι οι στόχοι αυτοί να υλοποιηθούν, ιδίως, με τον προτεινόμενο κανονισμό σχετικά με την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων²⁰. Επίσης, η Επιτροπή θα συνεχίσει το έργο της για τη βελτίωση των δεικτών που χρησιμοποιούνται για την ποσοτικοποίηση της μείωσης του κινδύνου και της χρήσης φυτοπροστατευτικών προϊόντων.

¹⁹ Τα στρατηγικά σχέδια της ΚΓΠ τέθηκαν σε ισχύ την 1η Ιανουαρίου 2023.

²⁰ [Πρόταση κανονισμού της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σχετικά με την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων](#) [COM(2022) 305].

Η Επιτροπή στην πρόταση κανονισμού σχετικά με την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων έχει επίσης συμπεριλάβει την απαγόρευση της χρήσης φυτοφαρμάκων σε ευαίσθητες περιοχές. Σ' αυτές περιλαμβάνονται περιοχές που προστατεύονται για τη διατήρηση της φύσης, καθώς και περιοχές που φιλοξενούν επικονιαστές που απειλούνται με εξαφάνιση. Στο πλαίσιο των διοργανικών διαπραγματεύσεων, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο εξετάζουν αναλυτικά τους όρους μιας τέτοιου είδους απαγόρευσης. Η πρόταση κανονισμού σχετικά με την ορθολογική χρήση των φυτοπροστατευτικών προϊόντων προβλέπει ακόμη την ευρύτερη ενσωμάτωση της ολοκληρωμένης φυτοπροστασίας. Με τον τρόπο αυτό ιεραρχούνται οι παρεμβάσεις για την προστασία των φυτών, με έμφαση σε μέτρα χαμηλού κινδύνου, ενώ τα χημικά φυτοφάρμακα χρησιμοποιούνται μόνο ως έσχατη λύση.

Αυξανόμενη ανησυχία προκαλεί η χορήγηση αδειών έκτακτης ανάγκης από τα κράτη μέλη για φυτοφάρμακα που δεν είναι πλέον εγκεκριμένα σε επίπεδο ΕΕ. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση και θα δώσει εντολή στην Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) να ελέγχει αν οι αιτιολογήσεις που παρέχουν τα κράτη μέλη για τις εν λόγω άδειες είναι έγκυρες. Η Επιτροπή το έχει ήδη πράξει επανειλημμένα σε σχέση με τις άδειες έκτακτης ανάγκης για τη χρήση ορισμένων νεονικοτινοειδών²¹. Επιπλέον, η Επιτροπή λαμβάνει μέτρα για την ενίσχυση της διαθεσιμότητας εναλλακτικών λύσεων χαμηλού κινδύνου αντί της χημικής καταπολέμησης των επιβλαβών οργανισμών, ιδίως όσον αφορά βιολογικές λύσεις όπως οι μικροοργανισμοί²².

Η Επιτροπή εργάζεται για την ενίσχυση της εκτίμησης κινδύνου των φυτοφαρμάκων για τους επικονιαστές. Στις εργασίες αυτές περιλαμβάνεται η ενίσχυση της εκτίμησης κινδύνου για τις μέλισσες²³, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι ανεπιθύμητες επιπτώσεις της χρήσης φυτοφαρμάκων τόσο στις ημέρες μέλισσες όσο και στα άγρια είδη μελισσών. Επιπλέον, επείγουσα ανάγκη συνιστά η επίτευξη της διαθεσιμότητας μεθόδων δοκιμών που καθιστούν δυνατό τον προσδιορισμό της τοξικότητας των φυτοφαρμάκων για τους άγριους επικονιαστές. Είναι επίσης αναγκαίο να εξασφαλιστεί ότι απαγορεύεται η χρήση βοηθητικών ουσιών σε συνδυασμό με δραστικές ουσίες σε φυτοπροστατευτικά προϊόντα όταν θεωρείται ότι έχουν μη αποδεκτές επιπτώσεις στο περιβάλλον, μεταξύ άλλων στους επικονιαστές.

Βελτίωση των οικοτόπων επικονιαστών σε αστικές περιοχές

Η αστικοποίηση και η ανάπτυξη υποδομών μειώνουν τη διαθεσιμότητα φυσικών οικοτόπων επικονιαστών. Ωστόσο, με κατάλληλο σχεδιασμό και δέουσα διαχείριση, οι αστικές περιοχές μπορούν να λειτουργήσουν ως καταφύγια για τους επικονιαστές, ιδίως σε ένα ευρύτερο τοπίο που στερείται ανθικών πόρων. Μπορούν επίσης να βελτιώσουν τη συνδεσιμότητα των οικοτόπων παρέχοντας οικοτόπους που λειτουργούν ως «ενδιάμεσα σκαλοπάτια», όπως δημόσια πάρκα, ιδιωτικοί κήποι (και σε αγροτικές περιοχές), αστικά αγροκτήματα, πράσινοι τοίχοι και πράσινες στέγες.

²¹ https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/approval-active-substances/renewal-approval/neonicotinoids_el

²² https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/micro-organisms_el

²³ https://food.ec.europa.eu/plants/pesticides/protection-bees_el

Η Επιτροπή έχει αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τις φιλικές προς τους επικονιαστές πόλεις²⁴, οι οποίες θα πρέπει να προωθηθούν περαιτέρω και να εφαρμοστούν ευρέως από τις πόλεις. Επιπλέον, η διατήρηση των επικονιαστών θα πρέπει να λαμβάνεται υπόψη κατά την ανάπτυξη σχεδίων οικολογικού προσανατολισμού των πόλεων²⁵. Οι αστικές περιοχές αποτελούν επίσης κομβικά σημεία για δραστηριότητες συμμετοχής και, ως εκ τούτου, διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αύξηση της συμμετοχής των πολιτών στις δραστηριότητες διατήρησης.

Μείωση των επιπτώσεων των χωροκατακτητικών ξένων ειδών στους επικονιαστές

Ορισμένα χωροκατακτητικά ξένα είδη μπορούν να ασκήσουν άμεσες ή έμμεσες πιέσεις στους επικονιαστές. Μπορεί να θηρεύουν αυτόχθονες επικονιαστές, να αποτελούν φορείς νέων ασθενειών και παθογόνων παραγόντων ή να τους ανταγωνίζονται για πηγές τροφής. Τα χωροκατακτητικά ξένα φυτά ενδέχεται να υπερτερήσουν των αυτοχθόνων φυτών, με αποτέλεσμα να αλλοιωθούν οι φυτικές κοινότητες από τις οποίες εξαρτώνται οι αυτόχθονες επικονιαστές.

Για την πρόληψη της περαιτέρω εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών των οποίων ο αντίκτυπος στους επικονιαστές μπορεί να είναι σημαντικός, θα εξεταστεί το ενδεχόμενο προσθήκης τους στον κατάλογο των χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος²⁶.

Για να διασφαλιστεί ότι ο περιορισμός της χρήσης φυτοφαρμάκων σε ευαίσθητες περιοχές δεν υπονομεύει τη μελλοντική διαχείριση χωροκατακτητικών ξένων φυτικών ειδών, είναι σημαντικό να αυξηθεί η διαθεσιμότητα, η υιοθέτηση και η αποτελεσματικότητα των μη χημικών επιλογών διαχείρισης.

Ο κίνδυνος εισαγωγής και εξάπλωσης ξένων ειδών επιβλαβών για τους επικονιαστές θα πρέπει επίσης να μειωθεί περαιτέρω με την προώθηση της χρήσης αυτοχθόνων φυτών και μειγμάτων σπόρων φιλικών προς τους επικονιαστές σε περιοχές όπως ιδιωτικοί κήποι, δημόσιοι χώροι, γεωργικές εκτάσεις και δάση.

Αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής και άλλων αιτίων μείωσης των επικονιαστών

Η κλιματική αλλαγή μεταβάλλει τις τοπικές καιρικές συνθήκες όσον αφορά τη θερμοκρασία και τις βροχοπτώσεις και, ως εκ τούτου, μπορεί να μειώσει τους πόρους που έχουν στη διάθεσή τους οι επικονιαστές (π.χ. λόγω ξηρασίας) και να διαταράξει τις από κοινού εξελισσόμενες σχέσεις φυτών-επικονιαστών, όπως τον χρόνο της ανθοφορίας και την εμφάνιση ειδικών επικονιαστών.

Ειδικότερα, πολλά είδη αναμένεται να αλλάξουν το εύρος κατανομής τους ώστε να προσαρμοστούν στις μεταβαλλόμενες κλιματικές συνθήκες, γεγονός που θα τα υποχρέωνε να μεταφερθούν σε νέες περιοχές. Ενώ η ΕΕ έχει θέσει σε εφαρμογή σειρά πολιτικών και στρατηγικών για το κλίμα ώστε να καταστεί η πρώτη κλιματικά ουδέτερη και ανθεκτική στην

²⁴ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Pollinator-friendly+cities>

²⁵ https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/urban-greening-platform_el

²⁶ [Κανονισμός \(ΕΕ\) αριθ. 1143/2014 για την πρόληψη και διαχείριση της εισαγωγής και εξάπλωσης χωροκατακτητικών ξένων ειδών.](#)

κλιματική αλλαγή ήπειρος έως το 2050²⁷, τα ευρωπαϊκά οικοσυστήματα θα επηρεαστούν αναπόφευκτα από την κλιματική αλλαγή τις επόμενες δεκαετίες. Ως εκ τούτου, θα είναι σημαντικό να εξεταστεί ο αντίκτυπος της κλιματικής αλλαγής στους επικονιαστές και στους οικοτόπους τους και να προσδιοριστούν οι πλέον ευάλωτες ζώνες για τους επικονιαστές στο πλαίσιο αυτό, με σκοπό τον σχεδιασμό και την εφαρμογή στοχευμένων μέτρων μετριασμού.

Όσον αφορά τη φωτορύπανση, ο αντίκτυπός της στους νυκτόβιους επικονιαστές είναι πλήρως κατανοητός, γεγονός που καθιστά δυνατή την ανάληψη ειδικών δράσεων μετριασμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η Επιτροπή έχει ενσωματώσει συστάσεις σχετικά με τον τρόπο μετριασμού της φωτορύπανσης στις κατευθυντήριες γραμμές της για τους πολίτες²⁸ και τις πόλεις²⁹ και θα συνεχίσει να τις προωθεί.

Οι επικονιαστές μπορούν επίσης να επηρεαστούν από τα βιοκτόνα. Η έγκριση δραστικών ουσιών και η χορήγηση αδειών για βιοκτόνα που τις περιέχουν υπόκεινται σε αυστηρή εκτίμηση κινδύνου³⁰. Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων αναπτύσσει επί του παρόντος ειδική προσέγγιση για την εκτίμηση των κινδύνων που ενέχουν τα βιοκτόνα για τους επικονιαστές³¹.

2.3. ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ III: Κινητοποίηση της κοινωνίας και προώθηση του στρατηγικού σχεδιασμού και της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα

Παροχή βοήθειας σε πολίτες και επιχειρήσεις ώστε να αναλάβουν δράση

Η υλοποίηση των δράσεων που περιγράφονται στις δύο προηγούμενες προτεραιότητες θα απαιτήσει ευρεία κινητοποίηση όλων των σχετικών φορέων, συμπεριλαμβανομένων των επιστημόνων, των υπευθύνων χάραξης πολιτικής, των πολιτών, των γεωργών και των επιχειρήσεων.

Για τον σκοπό αυτό, θα πρέπει να εξασφαλιστεί υποστήριξη από αποτελεσματικές δραστηριότητες επικοινωνίας, κινητοποίησης και δικτύωσης. Θα πρέπει να προωθηθεί περαιτέρω η συμμετοχή του κοινού στην παρακολούθηση και τη διατήρηση των επικονιαστών, να συμπεριληφθεί η επιστήμη των πολιτών, καθώς και άλλες οργανωμένες διαδικασίες συμμετοχής του κοινού σε δραστηριότητες παρακολούθησης και διατήρησης σε όλα τα σχετικά επίπεδα. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο ικανοτήτων βιωσιμότητας³² μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στους πολίτες να αναλάβουν δράση προς την κατεύθυνση αυτή.

Θα πρέπει επίσης να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στη συμμετοχή των νέων, δεδομένου ότι η μείωση των επικονιαστών αναμένεται να επηρεάσει σημαντικά τις μελλοντικές γενιές. Στο πλαίσιο αυτό,

²⁷ https://climate.ec.europa.eu/index_el

²⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Citizens>

²⁹ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

³⁰ https://health.ec.europa.eu/biocides/biocidal-products_el

³¹ https://echa.europa.eu/documents/10162/17234/scoping_paper_pollinators_guidance_en.pdf/7957c0f8-5ded-4a6e-17a7-2a899bbb141a

³² https://joint-research-centre.ec.europa.eu/greencomp-european-sustainability-competence-framework_el

οι νέες τεχνολογίες, όπως η εμπειρία εικονικής πραγματικότητας του πάρκου επικονιαστών³³, προσφέρουν συμπληρωματικούς διαύλους για τη συμμετοχή της κοινωνίας γενικότερα.

Η συμμετοχή βασικών επιχειρηματικών τομέων θα πρέπει να διευκολυνθεί περαιτέρω μέσω των υφιστάμενων δικτύων, με σκοπό την προώθηση της υιοθέτησης των κατευθυντήριων γραμμών που αφορούν τη δράση για τη διατήρηση των επικονιαστών σε όλους τους τομείς.

Προώθηση του στρατηγικού σχεδιασμού και της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα

Η πρωτοβουλία για τους επικονιαστές θα πρέπει να μετουσιωθεί σε άρτια σχεδιασμένες στρατηγικές προσεγγίσεις σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Μόνο μια σταθερή πορεία δράσης σε όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης θα αντιστρέψει τη μείωση των επικονιαστών.

Οι εθνικές στρατηγικές για τους επικονιαστές θα πρέπει να συντονίσουν και να τονώσουν τις προσπάθειες σε όλους τους σχετικούς τομείς και τις πολιτικές για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών έως το 2030, μεταξύ άλλων μέσω δράσεων που λαμβάνουν στήριξη με κονδύλια της πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Θα πρέπει να μετουσιωθούν σε σχέδια δράσης σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Οι στρατηγικές και τα σχέδια δράσης πρέπει να αναπτυχθούν με διαφάνεια, σε στενή συνεργασία με όλα τα σχετικά ενδιαφερόμενα μέρη και με τη χρήση υφιστάμενων δικτύων και πλατφορμών για τη διευκόλυνση της συνεργασίας μεταξύ πολλαπλών φορέων. Όπου χρειάζεται, θα πρέπει να διερευνηθεί η δημιουργία νέων δικτύων και πλατφορμών. Όσον αφορά θέματα και παρεμβάσεις που εγείρουν αντιπαραθέσεις, οι συμμετοχικές διαδικασίες, οι διαδικασίες διαβούλευσης και συνδημιουργίας προσφέρουν πρόσθετα μέσα για την αντιμετώπιση των εντάσεων μεταξύ διαφόρων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων των πολιτών. Ο ενεργός ρόλος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών θα έχει ιδιαίτερη σημασία, για την προώθηση της δέσμευσης και της συνεργασίας σε περιφερειακό επίπεδο.

Τέλος, η μείωση των επικονιαστών δεν αποτελεί μόνο ευρωπαϊκή πρόκληση. Οι προσπάθειες της ΕΕ θα πρέπει να συμβάλουν στις διεθνείς προσπάθειες για την αντιστροφή αυτής της παγκόσμιας τάσης, στο πλαίσιο της διεθνούς πρωτοβουλίας για τους επικονιαστές³⁴ και μέσω άλλων σχετικών διεθνών φόρουμ.

3. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Προκειμένου η ΕΕ να διατηρήσει τη βιοποικιλότητα, η οποία είναι θεμελιώδης για την ανθρώπινη ευημερία, δεν υπάρχει άλλη λύση εκτός από την ανασχεση και την αντιστροφή της μείωσης των άγριων επικονιαστών. Το νέο πλαίσιο δράσης βάσει της πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικονιαστές καθορίζει την πορεία της ΕΕ για την αντιμετώπιση αυτής της πρόκλησης. Μαζί με την πρόταση για νομοθέτημα για την αποκατάσταση της φύσης, αντιπροσωπεύει μια νέα συμφωνία για τους επικονιαστές στην ΕΕ.

Η παρούσα αναθεωρημένη πρωτοβουλία θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, ιδίως της στρατηγικής για τη βιοποικιλότητα και της στρατηγικής «Από το αγρόκτημα στο πιάτο». Θα συμβάλει επίσης σημαντικά στην πρόοδο της

³³ https://environment.ec.europa.eu/topics/nature-and-biodiversity/pollinator-park_el

³⁴ <https://www.cbd.int/doc/decisions/cop-14/cop-14-dec-06-en.pdf>

ΕΕ προς την επίτευξη των σχετικών Στόχων Βιώσιμης Ανάπτυξης των Ηνωμένων Εθνών και των δεσμεύσεων που συμφωνήθηκαν στο πλαίσιο της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να εγκρίνουν το παρόν σχέδιο δράσης βάσει της εν λόγω πρωτοβουλίας και να δεσμευτούν ενεργά για την υλοποίησή του, σε στενή συνεργασία με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ — ΝΕΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΔΡΑΣΗΣ

Στο παρόν παράρτημα παρατίθεται επισκόπηση των στόχων και των δράσεων που περιλαμβάνονται σε κάθε προτεραιότητα της αναθεωρημένης πρωτοβουλίας της ΕΕ για τους επικοινωνιαστές.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ I: Βελτίωση των γνώσεων σχετικά με τη μείωση των πληθυσμών των επικοινωνιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της	
<p>Στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030</p> <p><i>Η παρακολούθηση της κατάστασης των επικοινωνιαστών και των βασικών αιτίων της μείωσής τους μέσω ενός πανευρωπαϊκού συστήματος παρακολούθησης, καθώς και η αξιολόγησή τους πραγματοποιούνται ανά τακτά χρονικά διαστήματα. Αυτό αποτελεί τη βάση για την ανάπτυξη ισχυρών δεικτών που θα παρέχουν ενημέρωση σχετικά με τις επιπτώσεις των σχετικών εθνικών και ενωσιακών πολιτικών στους επικοινωνιαστές. Τα κρίσιμα κενά γνώσης σχετικά με τη μείωση των επικοινωνιαστών, τα αίτια και τις συνέπειές της για την κοινωνία και την οικονομία καλύπτονται. Υπάρχει ανοικτή πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες σχετικά με τους επικοινωνιαστές.</i></p>	
ΔΡΑΣΗ	ΟΛΟΚΛΗΡΩΣΗ ΕΩΣ
1. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗΣ	
1.1	<p>Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ολοκληρώσουν την ανάπτυξη και τη δοκιμή τυποποιημένης μεθοδολογίας για το ενωσιακό σύστημα παρακολούθησης των επικοινωνιαστών (EU-PoMS). Η μεθοδολογία θα διασφαλίζει την παροχή ετήσιων συνόλων δεδομένων σχετικά με την αφθονία και την πολυμορφία των ειδών επικοινωνιαστών, με επαρκή στατιστική ισχύ ώστε να αξιολογείται αν η μείωση των επικοινωνιαστών έχει αντιστραφεί τόσο σε ενωσιακό όσο και σε εθνικό επίπεδο. Μόλις η μεθοδολογία καταστεί διαθέσιμη, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εφαρμόσουν το σύστημα επιτόπου.</p>
1.2	<p>Η Επιτροπή, με τη στήριξη των κρατών μελών και του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, θα</p>
	2026
	2026

	διαμορφώσει ένα ολοκληρωμένο πλαίσιο για την παρακολούθηση της μείωσης των επικονιαστών, των αιτίων και των συνεπειών της ³⁵ . Η Επιτροπή θα συνεχίσει να στηρίζει τη συστηματική συλλογή δεδομένων σχετικά με μείζονες απειλές για τους επικονιαστές , ιδίως μέσω των πρωτοβουλιών EMBAL ³⁶ και Insignia ³⁷ .	
1.3	Η Επιτροπή θα αναπτύξει δείκτες σχετικά με την κατάσταση των πληθυσμών επικονιαστών και τις πιέσεις που υφίστανται και θα διερευνήσει τις επιλογές για την ανάπτυξη δεικτών σχετικά με τις επιπτώσεις των επικονιαστών στην υγεία των οικοσυστημάτων, στην οικονομία και στην ανθρώπινη ευημερία. Οι εν λόγω δείκτες θα αναπτυχθούν με σκοπό να συμβάλουν, μεταξύ άλλων, στην αξιολόγηση των σχετικών πολιτικών, όπως η κοινή γεωργική πολιτική (σύνδεση με τη δράση 5.4).	Συνεχής έως το 2030
2. ΣΤΗΡΙΞΗ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ		
2.1	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν την έρευνα και την καινοτομία σχετικά με την κατάσταση των επικονιαστών, τα αίτια και τις συνέπειες της μείωσής τους , καθώς και αποτελεσματικά μέτρα μετριασμού . Η βασική και εφαρμοσμένη έρευνα, στην οποία έχει δοθεί προτεραιότητα και η οποία στηρίζεται από το πρόγραμμα-πλαίσιο της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία «Ορίζων Ευρώπη» και οι εθνικές ερευνητικές προσπάθειες, θα πρέπει να διευρύνουν τη βάση γνώσεων για όλες τις ομάδες επικονιαστών και να βελτιώσουν την κατανόηση των αναδυόμενων απειλών για τους επικονιαστές.	Συνεχής έως το 2030
2.2	Η Επιτροπή θα ολοκληρώσει την αξιολόγηση του ευρωπαϊκού κόκκινου καταλόγου για βασικές ομάδες εντόμων επικονιαστών —μέλισσες, συρφίδες, πεταλούδες και σκώρους.	2024
2.3	Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη και τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος, θα προσδιορίσει και θα χαρτογραφήσει βασικές περιοχές επικονιαστών στην ΕΕ, οι οποίες θα πρέπει να αποτελέσουν το επίκεντρο των προσπαθειών διατήρησης και αποκατάστασης.	2025

³⁵ Με βάση το μοντέλο παρέμβασης DPSIR (κινητήριες δυνάμεις, πιέσεις, κατάσταση, επιπτώσεις και αποκρίσεις).

³⁶ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=25560696>

³⁷ <https://wikis.ec.europa.eu/pages/viewpage.action?pageId=36702461>

3. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΙΚΑΝΟΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗΣ ΓΝΩΣΕΩΝ		
3.1	Βάσει αξιολόγησης των ελλείψεων, η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν τις επενδύσεις για την αύξηση της ικανότητας των εμπειρογνομόνων της ΕΕ στην ταξινόμια των επικονιαστών (δηλαδή την επιστήμη της απόδοσης ονόματος, της περιγραφής και της ταξινόμησης των εν λόγω οργανισμών), για την κάλυψη των αναγκών έρευνας και παρακολούθησης. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εντείνουν τις εκπαιδευτικές προσπάθειες και να δημιουργήσουν ευκαιρίες εργασίας στον τομέα αυτό.	Συνεχής έως το 2030
3.2	Η Επιτροπή θα συνεχίσει να αναπτύσσει μια βάση δεδομένων για τα είδη επικονιαστών (συμπεριλαμβανομένων της περιγραφής, των εικόνων και των χαρτών κατανομής κάθε είδους) και θα στηρίζει την ανάπτυξη οδηγών πεδίου και κλειδιών αναγνώρισης για τη διευκόλυνση της παρακολούθησης των επικονιαστών.	2025
3.3	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν την ανοικτή πρόσβαση σε δεδομένα και πληροφορίες που παράγονται από δραστηριότητες έρευνας και παρακολούθησης, καθώς και από άλλες σχετικές πηγές δεδομένων, όπως τα δεδομένα για τη χρήση γης στο πλαίσιο του ολοκληρωμένου συστήματος διαχείρισης και ελέγχου (ΟΣΔΕ) της ΚΓΠ.	Συνεχής έως το 2030
3.4	Η Επιτροπή και ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Περιβάλλοντος θα συνεχίσουν να διευκολύνουν την ανταλλαγή γνώσεων μέσω της κυψέλης πληροφοριών της ΕΕ για τους επικονιαστές³⁸ και του συστήματος πληροφοριών για τη βιοποικιλότητα στην Ευρώπη (BISE)³⁹ .	Συνεχής έως το 2030
3.5	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίξουν την περαιτέρω ανάπτυξη ερευνητικών υποδομών που είναι σημαντικές για τη βελτίωση της βάσης γνώσεων σχετικά με τους επικονιαστές, μεταξύ άλλων με βάση υφιστάμενες πρωτοβουλίες όπως το καταναμημένο σύστημα επιστημονικών συλλογών (Distributed System of Scientific Collections — DiSSCo) ⁴⁰ και το ευρωπαϊκό δίκτυο μακροπρόθεσμης έρευνας οικοσυστημάτων (eLTER) ⁴¹ .	2026

³⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/EU+Pollinator+Information+Hive>

³⁹ <https://biodiversity.europa.eu>

⁴⁰ <https://www.dissco.eu>

⁴¹ <https://elter-ri.eu>

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ II: Βελτίωση της διατήρησης των επικονιαστών και αντιμετώπιση των αιτίων της μείωσής τους

Στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030

Έχουν προσδιοριστεί και εφαρμοστεί κατάλληλα μέτρα διατήρησης και αποκατάστασης για τους επικονιαστές και τους οικοτόπους τους. Τα μέτρα που αφορούν τους επικονιαστές ενσωματώνονται πλήρως στην κοινή γεωργική πολιτική και τα κράτη μέλη αξιοποιούν στο έπακρο τις δυνατότητες χρηματοδότησης που υπάρχουν για τη διατήρηση και την αποκατάσταση οικοτόπων επικονιαστών σε αγροτικές και αστικές περιοχές, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Οι οικοτόποι επικονιαστών συνδέονται αποτελεσματικά με το ευρύτερο περιβάλλον, ώστε οι επικονιαστές να μπορούν να διασκορπίζονται στα εδάφη και να αντιμετωπίζουν τις δυσμενείς κλιματικές επιπτώσεις. Οι επικονιαστές προστατεύονται από τις επιπτώσεις των φυτοφαρμάκων, άλλων περιβαλλοντικών ρύπων και των χωροκατακτητικών ζώνων ειδών.

4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΔΙΑΤΗΡΗΣΗΣ ΤΩΝ ΕΙΔΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ

4.1	Η Επιτροπή θα ολοκληρώσει την ανάπτυξη σχεδίων διατήρησης για τα απειλούμενα είδη επικονιαστών. Δύο σχέδια θα καλύψουν τα γεωργικά και δασικά τοπία και το τρίτο θα καλύψει τις Κανάριες Νήσους. Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίζουν την εφαρμογή των σχεδίων.	2026
4.2	Η Επιτροπή θα προσδιορίσει τους επικονιαστές που είναι χαρακτηριστικοί των οικοτόπων που προστατεύονται βάσει της οδηγίας για τους οικοτόπους . Τα κράτη μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι τα μέτρα που εφαρμόζονται για τους εν λόγω οικοτόπους, ιδίως στο πλαίσιο των σχεδίων διαχείρισης Natura 2000, λαμβάνουν υπόψη τη διατήρηση των επικονιαστών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίσουν επαρκή χρηματοδότηση για τα εν λόγω μέτρα.	Συνεχής έως το 2030
4.3	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις ανάγκες των απειλούμενων ειδών επικονιαστών ⁴² κατά τη διαχείριση των υφιστάμενων προστατευόμενων περιοχών και στις δεσμεύσεις τους για νέες προστατευόμενες περιοχές στο πλαίσιο της στρατηγικής της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα με ορίζοντα το 2030.	Συνεχής έως το 2030
4.4	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, θα πρέπει να καταρτίσουν σχέδιο στρατηγικής για ένα δίκτυο οικολογικών διαδρόμων για τους επικονιαστές « Buzz Lines » και να αναπτύξουν σχέδιο μέτρων για την εφαρμογή του. Το σχέδιο θα βασίζεται στη χαρτογράφηση	2027, με συνεχή εφαρμογή έως το 2030

⁴² Σύμφωνα με τις αξιολογήσεις του ευρωπαϊκού κόκκινου καταλόγου, <https://ec.europa.eu/environment/nature/conservation/species/redlist>.

	των βασικών περιοχών επικονιαστών και στη δημιουργία νέων οικοτόπων μέσω της αποκατάστασης. Για τη στήριξη της υλοποίησης του δικτύου Buzz Lines, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενσωματώσουν τη διατήρηση των επικονιαστών στις πολιτικές χωροταξικού σχεδιασμού σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο.	
4.5	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να προωθούν δραστηριότητες για τη διατήρηση των επικονιαστών μέσω του προγράμματος LIFE .	Συνεχής έως το 2030
5. ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ ΣΕ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΤΟΠΙΑ		
5.1	Η Επιτροπή θα συνεχίσει να συνεργάζεται με τα κράτη μέλη για την αύξηση της στήριξης της γεωργίας που είναι φιλική προς τους επικονιαστές στο πλαίσιο της κοινής γεωργικής πολιτικής (ΚΓΠ) . Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν στοχευμένες και στρατηγικά σχεδιασμένες παρεμβάσεις για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών σε γεωργικά τοπία έως το 2030, στο πλαίσιο της ΚΓΠ και άλλων σχετικών μέσων (π.χ. εθνικά ή περιφερειακά μέτρα διατήρησης της φύσης). Θα πρέπει επίσης να διασφαλίσουν τη συνοχή και τις συνέργειες μεταξύ των διαφόρων αυτών μέσων και μέτρων. Δεδομένης αυτής της ανάγκης, η Επιτροπή θα διερευνήσει επιλογές σχετικά με τον βέλτιστο τρόπο αντιμετώπισης της διατήρησης και αποκατάστασης των επικονιαστών στο πλαίσιο της μελλοντικής μεταρρύθμισης της ΚΓΠ.	Συνεχής έως το 2030
5.2	Η Επιτροπή θα συνεχίσει να ενθαρρύνει τα κράτη μέλη και τα ενδιαφερόμενα μέρη να ανταλλάσσουν βέλτιστες πρακτικές και να οργανώνουν δραστηριότητες συντονισμού στο πλαίσιο της τρέχουσας ΚΓΠ για τη διευκόλυνση του σχεδιασμού και της υιοθέτησης αποτελεσματικών μέσων που ωφελούν τους επικονιαστές, όπως συστήματα ενισχύσεων με βάση τα αποτελέσματα και συλλογικά μέτρα από τους γεωργούς, μεταξύ άλλων μέσω του δικτύου ΚΓΠ της ΕΕ και άλλων πλατφορμών ενδιαφερόμενων μερών.	2027
5.3	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενισχύσουν την ικανότητα των υπηρεσιών παροχής συμβουλών σε γεωργικές εκμεταλλεύσεις όσον αφορά τη διατήρηση και την αποκατάσταση των επικονιαστών. Τα κράτη μέλη θα πρέπει επίσης να υλοποιήσουν δραστηριότητες επικοινωνίας και επίδειξης για συστήματα φιλικά προς τους επικονιαστές.	Συνεχής έως το 2030
5.4	Η Επιτροπή θα συνεχίσει την ανάπτυξη δείκτη για τους επικονιαστές με σκοπό την ενσωμάτωσή του στο πλαίσιο παρακολούθησης και αξιολόγησης των επιδόσεων της ΚΓΠ, μόλις εφαρμοστεί επαρκώς το ενωσιακό σύστημα παρακολούθησης των επικονιαστών (EU-PoMS).	2026

6. ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ ΑΠΟ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΦΥΤΟΦΑΡΜΑΚΩΝ		
6.1	Η Επιτροπή θα ζητήσει από όλα τα κράτη μέλη να θεσπίσουν συστήματα σύμφωνα με τις σχετικές νομικές απαιτήσεις για να εξασφαλίσουν ότι οι επαγγελματίες χρήστες φυτοπροστατευτικών προϊόντων εφαρμόζουν ολοκληρωμένη φυτοπροστασία , με σκοπό την ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων των φυτοπροστατευτικών προϊόντων στους επικονιαστές.	2026
6.2	Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις επιλογές για τη βελτίωση των υφιστάμενων εναρμονισμένων δεικτών κινδύνου , ή την ανάπτυξη νέων, για την καλύτερη εκτίμηση των τάσεων όσον αφορά τον κίνδυνο και τη χρήση φυτοπροστατευτικών προϊόντων, συμπεριλαμβανομένων των κινδύνων για τους επικονιαστές.	Συνεχής έως το 2030
6.3	Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί τις άδειες έκτακτης ανάγκης για φυτοφάρμακα που είναι επιβλαβή για τους επικονιαστές και, εάν κριθεί αναγκαίο, θα ζητήσει από την EFSA να αξιολογήσει τις αιτιολογήσεις που παρέχουν τα κράτη μέλη. Η Επιτροπή θα αναθέσει στην EFSA να αναπτύξει ειδικά πρωτόκολλα για την αξιολόγηση των εν λόγω αιτιολογήσεων. Όταν οι άδειες έκτακτης ανάγκης κρίνονται αδικαιολόγητες, η Επιτροπή θα συνεχίσει να εκδίδει αποφάσεις για την απαγόρευσή τους. Η Επιτροπή θα παρακολουθεί την εφαρμογή του εγγράφου καθοδήγησης σχετικά με τις άδειες έκτακτης ανάγκης και, εάν χρειαστεί, θα εξετάσει το ενδεχόμενο θέσπισης νομικά δεσμευτικών κριτηρίων βάσει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009 σχετικά με τις περιπτώσεις στις οποίες είναι δυνατή η χορήγηση αδειών έκτακτης ανάγκης.	Συνεχής έως το 2030
6.4	Μόλις δημοσιευτεί, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τα κράτη μέλη για την πλήρη έγκριση και εφαρμογή του αναθεωρημένου εγγράφου καθοδήγησης της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) για τις μέλισσες σχετικά με την αξιολόγηση των κινδύνων για τις μέλισσες από τη χρήση φυτοφαρμάκων ⁴³ . Η Επιτροπή θα ζητήσει από την EFSA νέα επανεξέταση όταν καταστούν διαθέσιμα νέες γνώσεις ή νέα εργαλεία μοντελοποίησης.	2024
6.5	Η Επιτροπή, από κοινού με τα κράτη μέλη, θα καταρτίσει πρόγραμμα εργασιών για την ανάπτυξη, την επικύρωση και τη δοκιμή πρόσθετων μεθόδων δοκιμών για τον προσδιορισμό της τοξικότητας των φυτοφαρμάκων για τους επικονιαστές, συμπεριλαμβανομένων των άγριων επικονιαστών. Στο εν λόγω	2025

⁴³ <https://www.efsa.europa.eu/en/efsajournal/pub/3295>

	πρόγραμμα εργασιών θα ληφθούν υπόψη τα είδη-δείκτες που πρέπει να υποβληθούν σε δοκιμή και θα συμπεριληφθούν υποθανατηφόρες και χρόνιες επιδράσεις των φυτοφαρμάκων. Το πρόγραμμα θα περιλαμβάνει στήριξη για τη διεθνή αναγνώριση των μεθόδων αυτών μέσω νέων κατευθυντήριων γραμμών του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) για τις δοκιμές.	
6.6	Η Επιτροπή θα καταρτίσει εκτελεστικό κανονισμό ⁴⁴ για τον καθορισμό διαδικασίας και κριτηρίων για τον προσδιορισμό των μη αποδεκτών βοηθητικών ουσιών στα φυτοπροστατευτικά προϊόντα, στον οποίο θα περιλαμβάνονται κριτήρια περιβαλλοντικής προστασίας που καλύπτουν τους επικονιαστές.	2024
7. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΟΙΚΟΤΟΠΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ ΣΕ ΑΣΤΙΚΕΣ ΠΕΡΙΟΧΕΣ		
7.1	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να ενθαρρύνουν τις πόλεις να εφαρμόσουν τον οδηγό για πόλεις φιλικές προς τους επικονιαστές ⁴⁵ .	Συνεχής έως το 2030
7.2	Κατά την ανάπτυξη σχεδίων οικολογικού προσανατολισμού των πόλεων ⁴⁶ , οι ευρωπαϊκές πόλεις θα πρέπει να λαμβάνουν υπόψη τις απαιτήσεις διατήρησης των επικονιαστών.	Συνεχής έως το 2030
8. ΜΕΙΩΣΗ ΤΩΝ ΕΠΙΠΤΩΣΕΩΝ ΤΩΝ ΧΩΡΟΚΑΤΑΚΤΗΤΙΚΩΝ ΞΕΝΩΝ ΕΙΔΩΝ ΣΤΟΥΣ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΕΣ		
8.1	Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις απειλές για τους επικονιαστές από χωροκατακτητικά ξένα είδη που δεν περιλαμβάνονται ακόμη στον κατάλογο των χωροκατακτητικών ξένων ειδών ενωσιακού ενδιαφέροντος βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1143/2014 και θα εκπονήσει εκτιμήσεις κινδύνου για τα πλέον προβληματικά είδη.	2025
8.2	Η Επιτροπή θα αξιολογήσει τις επιλογές διαχείρισης για τα χωροκατακτητικά ξένα φυτικά είδη που είναι περισσότερο επιβλαβή για τους άγριους επικονιαστές, με σκοπό την αύξηση της διαθεσιμότητας, της	2028

⁴⁴ Βάσει του άρθρου 27 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1107/2009.

⁴⁵ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

⁴⁶ https://environment.ec.europa.eu/topics/urban-environment/urban-greening-platform_el

	υιοθέτησης και της αποτελεσματικότητας μη χημικών επιλογών διαχείρισης.	
8.3	Η Επιτροπή θα αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για την προώθηση της χρήσης αυτοχθόνων φυτών και μειγμάτων σπόρων φιλικών προς τους επικονιαστές σε περιοχές όπως ιδιωτικοί κήποι, δημόσιοι χώροι, γεωργικές εκτάσεις και δάση.	2027
9. ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΚΑΙ ΑΛΛΩΝ ΑΙΤΙΩΝ ΜΕΙΩΣΗΣ ΤΩΝ ΕΠΙΚΟΝΙΑΣΤΩΝ		
9.1	Η Επιτροπή, με την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Οργανισμού Περιβάλλοντος, θα προσδιορίσει τις πλέον ευάλωτες ζώνες για τους επικονιαστές στο πλαίσιο της κλιματικής αλλαγής και θα σχεδιάσει και θα εφαρμόσει στοχευμένα μέτρα μετριασμού. Τα κράτη μέλη θα πρέπει να λάβουν υπόψη τον αντίκτυπο της κλιματικής αλλαγής στους επικονιαστές και στους οικοτόπους τους στο πλαίσιο των εθνικών στρατηγικών τους για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.	Συνεχής έως το 2030
9.2	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να μετριάσουν τις επιπτώσεις της φωτορύπανσης στους επικονιαστές μέσω εθνικών, περιφερειακών και τοπικών πολιτικών. Στο πλαίσιο αυτό, η Επιτροπή θα προωθήσει την υιοθέτηση των κατευθυντήριων γραμμών για τους πολίτες ⁴⁷ και τις πόλεις ⁴⁸ .	Συνεχής έως το 2030
9.3	Ο Ευρωπαϊκός Οργανισμός Χημικών Προϊόντων θα αναπτύξει κατευθυντήριες γραμμές για την εκτίμηση των κινδύνων που ενέχουν τα βιοκτόνα για τους επικονιαστές.	2024
ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ III: Κινητοποίηση της κοινωνίας και προώθηση του στρατηγικού σχεδιασμού και της συνεργασίας σε όλα τα επίπεδα		
<p>Στόχοι που θα πρέπει να επιτευχθούν έως το 2030 <i>Σχέδια δράσης για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών έχουν αναπτυχθεί και εφαρμοστεί σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο. Η αποτελεσματική κινητοποίηση του ευρέος κοινού και των επιχειρήσεων έχει αυξήσει τον αντίκτυπο των δημόσιων πολιτικών. Ο αντίκτυπος των επιμέρους μέτρων έχει αυξηθεί μέσω της βελτίωσης της συνεργασίας και του συντονισμού των σχετικών φορέων σε όλα τα επίπεδα. Η ΕΕ</i></p>		

⁴⁷ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Citizens>

⁴⁸ <https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

<i>αναλαμβάνει ηγετικό ρόλο σε παγκόσμιο επίπεδο για τη στήριξη και τη διευκόλυνση διεθνούς δράσης για τους επικονιαστές.</i>		
10. ΠΑΡΟΧΗ ΒΟΗΘΕΙΑΣ ΣΕ ΠΟΛΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΩΣΤΕ ΝΑ ΑΝΑΛΑΒΟΥΝ ΔΡΑΣΗ		
10.1	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να ευαισθητοποιούν το κοινό σχετικά με τη μείωση των επικονιαστών και να εξασφαλίζουν τη συμμετοχή των πολιτών στις δράσεις για την αντιμετώπισή της, παρέχοντας στήριξη σε δραστηριότητες επικοινωνίας και δικτύωσης.	Συνεχής έως το 2030
10.2	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν την επιστήμη των πολιτών και να διευκολύνουν τη συμμετοχή του κοινού στην παρακολούθηση και τη διατήρηση των επικονιαστών, και ιδίως να στηρίζουν τη συμμετοχή των νέων και τη συμμετοχική διακυβέρνηση .	Συνεχής έως το 2030
10.3	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να προωθήσουν την υιοθέτηση των οδηγιών σχετικά με τη δράση βασικών επιχειρηματικών τομέων για την προστασία των επικονιαστών ⁴⁹ , μεταξύ άλλων μέσω της πλατφόρμας της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα των επιχειρήσεων.	Συνεχής έως το 2030
11. ΠΡΟΩΘΗΣΗ ΤΟΥ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΥ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑΣ ΣΕ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ		
11.1	Τα κράτη μέλη θα πρέπει να αναπτύξουν, σε στενή συνεργασία με τα ενδιαφερόμενα μέρη και τους πολίτες, εθνικές στρατηγικές για τους επικονιαστές , οι οποίες θα συντονίζουν και θα τονώνουν τις προσπάθειες σε όλους τους σχετικούς τομείς και τις πολιτικές για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών έως το 2030. Η Επιτροπή θα στηρίζει τα κράτη μέλη στο πλαίσιο αυτό, μεταξύ άλλων μέσω της ομάδας εργασίας της πλατφόρμας της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα που ασχολείται με τους επικονιαστές.	2025
11.2	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να στηρίζουν και να ενθαρρύνουν τη δράση για τη διατήρηση των επικονιαστών σε περιφερειακό και τοπικό επίπεδο , μεταξύ άλλων μέσω των κονδυλίων της πολιτικής συνοχής της ΕΕ. Οι περιφερειακές και τοπικές αρχές θα πρέπει να αναπτύξουν, σε στενή συνεργασία με τα	Συνεχής έως το 2030

⁴⁹ Οδηγοί σχετικά με τη δράση για την προστασία των επικονιαστών από τα αγροδιατροφικά προϊόντα και τα ποτά, το λιανεμπόριο, τη δασοκομία, τη φυτοκομία, τις κατασκευές, την αρχιτεκτονική τοπίου, τον τουρισμό, την ενέργεια, τη μελισσοκομία και τους εξορυκτικούς τομείς· βλ.

<https://wikis.ec.europa.eu/display/EUPKH/Cities>

	ενδιαφερόμενα μέρη και τις τοπικές κοινότητες, σχέδια δράσης τα οποία θα συμβάλουν στις προσπάθειες της ΕΕ και των κρατών μελών για την αντιστροφή της μείωσης των επικονιαστών έως το 2030.	
11.3	Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να στηρίζει την εφαρμογή της πρωτοβουλίας για τους επικονιαστές μεταξύ των τοπικών και των περιφερειακών αρχών, προωθώντας την ανταλλαγή γνώσεων και βέλτιστων πρακτικών σχετικά με τον τρόπο προστασίας των επικονιαστών. Η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών θα πρέπει να συνεργαστούν για την προώθηση της συμμετοχής όλων των επιπέδων διακυβέρνησης, εξασφαλίζοντας επαρκή στήριξη, ενθάρρυνση και συντονισμό των δράσεων που υλοποιούνται σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο.	Συνεχής έως το 2030
11.4	Η Επιτροπή θα συνεχίσει να διευκολύνει την συνεργασία μεταξύ πολλαπλών φορέων μέσω υφιστάμενων πλατφορμών, όπως η ομάδα εργασίας της πλατφόρμας της ΕΕ για τη βιοποικιλότητα που ασχολείται με τους επικονιαστές, η πλατφόρμα πολιτικής Interreg, το πρόγραμμα TAIEX-EIR Peer 2 Peer, το δίκτυο ΚΓΠ της ΕΕ και η πλατφόρμα της ΕΕ για τον οικολογικό προσανατολισμό των πόλεων. Η Επιτροπή θα διερευνήσει τις πρόσθετες ανάγκες για αύξηση της ικανότητας συνεργασίας μεταξύ πολλαπλών φορέων σε επίπεδο ΕΕ.	Συνεχής έως το 2030
11.5	Η Επιτροπή και τα κράτη μέλη θα πρέπει να συνεχίσουν να προωθούν την αποτελεσματική διεθνή δράση για τους επικονιαστές, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο του Οργανισμού Τροφίμων και Γεωργίας των Ηνωμένων Εθνών (FAO), της Σύμβασης για τη βιολογική ποικιλότητα και του ΟΟΣΑ.	Συνεχής έως το 2030